

[Morten Lange.]

skjul på, at efter at vi har fået så meget sagkyndigt udarbejdet materiale forelagt, har jeg i hvert fald for mit vedkommende fundet endnu stærkere årsager til at fraråde gennemførelsen af dette lovforslag.

Vi hørte den ærede ordfører for venstre fremhæve endnu en gang, at det, vi her var i gang med, var blot en beskeden retfærdighedshandling over for landbruget. Jeg er sikker på, at der endnu er en hel del mennesker, der ser på loven som en retfærdighedshandling over for landbruget. Men man glemmer ganske, at det, vi for knap 1 år siden vedtog her i tinget — en 2-årig støtte til landbruget på over 800 mill. kr. — netop havde sin baggrund i de lave eksportpriser, som man i øjeblikket endnu en gang bruger som argumentation. De danske forbrugere har længe betalt forhøjede hjemmemarkedspriser over skattebilletten, nu kræver man dækning for det samme beløb for anden gang og på en efter min opfattelse endnu mere uhensigtsmæssig måde.

Det må anses for givet, at de forhøjede priser vil betyde formindsket hjemmemarkedsforbrug og dermed øget pres på eksportmarkedet med en mulighed for endnu lavere eksportpriser til følge. Derved svækkes allerede ordningens betydning for landbruget temmelig alvorligt.

Men lovens værdi for landbruget forringes på anden måde.

Allerede gennem pristalsordningen vil der udløses lønstigninger, og herved vil landbrugets lønomkostninger stige, og da der samtidig vil ske løn- og prisstigninger i industrien, vil også en række af landbrugets øvrige driftsomkostninger gå op. Det er en farlig bevægelse, der bliver sat i gang også for landbruget, og når engang nettoresultatet af denne lov skal gøres regnskabsmæssigt op, vil man sikkert kun finde forholdsvis beskedne gevinster til landbruget.

Til gengæld behøver man ikke at tvivle om konsekvenserne for det øvrige samfund. Det kan som sagt næppe undgås, at en lov af denne art nedsætter hjemmeforbruget, og det vil sige, at den nedsætter levefoden. Søndagsstegen bliver mindre, hvis den ikke går hen og bliver til fars, og til gengæld vil der blive stillet temmelig betydelige lønkrav som kompensation, også ud over den delvise dækning, som pristallet udløser

med et halvt års forsinkelse. Jeg tror ikke, at regeringen har nogen som helst grund til at vente, at den blot ved nu at fremsætte nogle fromme ønsker om, at nu må vi alle sammen vise mådehold, kan slippe uden om disse kompensationskrav, men de må blive honoreret, og det gælder især og ganske specielt de lavtlønnede, som erfaringsmæssigt føler prisstigningen i levnedsmiddelpriserne på deres ryg mere end nogen anden gruppe.

Alle disse konsekvenser af loven må regeringen naturligvis have set i øjnene. Man kan ikke forstå det, men meningen med det sørgeligt berømte Langelinjeformlig om omsætningsafgiften o. s. v. var naturligvis først og fremmest, at inflationen skulle bremses, og den lov, vi i øjeblikket står over for at skulle gennemføre, har efter alt, hvad der foreligger, ikke alene kun en ringe betydning for landbruget, men på den anden side en ganske overordentlig kraftig inflatorisk virkning. Det er derfor på sin plads, når forslag om en sådan inflationslov bliver fremsat, at vi får fastlagt ansvaret så godt, vi kan. Loven er jo opfundet af noget, der skildres som et enigt landbrug; enigt, det bliver landbruget velsagtens først og fremmest, hvis man finder frem til et eller andet, hvor midlerne bliver fordelt med noget til alle, så at såvel det rentable og veldrevne landbrug som det urentable og dårligt drevne landbrug får et eller andet, så har man jo nemmere ved at opnå såkaldt enighed. Men det burde være klart for landbrugets ledere allerede efter de sidste landbrugslove, at en sådan jævn fordeling af midlerne, en sådan subventionspolitik, ikke kan have nogen fremtid for sig. Men det er vel især nedslående at konstatere, at i dette enige landbrug indgår også husmandsbevægelsen, der hermed, så vidt jeg kan se, synes at have forladt den politik med socialt sigte, der har været husmændenes politiske styrke. Nu vel, i de fleste sager har storlandbruget alligevel taget stikkene hjem, det ved vi godt. Men ved at opgive en politik med socialt sigte er jeg ganske alvorligt bange for, at husmandsbevægelsen står i fare for at miste de sidste rester af politisk indflydelse her i landet.

Men når vi kommer til at skulle lægge ansvaret fast, er det naturligvis i den sidste ende den højtærede landbrugsminister, der